

تۈرك يۈردى

ناشرى : تۈرك يۈردى .
مەتبەئىسى : مەدەنىيەت .

۱۳ كۈنۈن ۱۳۲۸

يىل ۲

۵۰ ۵۰

كوزلرم او آتشله پاريلدار ؛
 بن دخى جنك ايله مك ايستهرم .
 — آى جوجوق ، قوتك نه ؟
 — معرفت !!

قلمم بكا سلاح اولاجق ؛
 كتابم بر قلمه لك ايده جنك ؛
 كونلرم فتوحاتله طولاجق ؛
 هريره بنم اونم كيده جنك .
 — آى عسكر ، دشمنك كيم ؟
 — جهالت !!

مقدمه

دهليك كيره ميد

اللرنده بر نومرو كاغدى ، راستدا ايله ايشى اولانلر قلمه كيروب چيقيور ،
 مدير افندى كاغدىك ظهرينه بر حواله ياننه بر در كنار يازدقدن صوكره بنمله
 قونوشيوردي . عدليه نك ارقه طرفلره اصابت ايدن ، شهر ك كورولتوسنى دويمايان
 صاغر ، محفوظ بر او طه سنده يدق . پنجره دن ، مرمره نك كونشلى ، تنها بر
 پارچه سى كورونيوردي . قارشيمزده او آچيقلق ، او آيدينلق اولماسه يدى ، بز
 بوراده ساعتك چوق كچديكىنى ، اقشامك سسسزلكى باشلا ديفنى ظن ايده جكدك .
 مأمور صوك او قودينى كاغدى بكاده اوزاتدى ، بر كوز كزديرر ميسكر ديدى .
 ذاتا قاسكه تى النده طوتان كنچ مكتبيليك بورادن نه ايستديكىنى مراق ايتمشدم :

سلانيك ولايتىدىن شوراي دولته ، شوراي دولتىدىن عدليه نظارتىنى ،
نظارتىدىن مذهب مديريتىنى حوالە ايدىلىش بر استىدعا . اولاحلر كوريجىدە
بر كليسا ياقىمق ايتيورلر ، تملار قازىلىش ، طاشلار يىغىلىش ، هر شى حاضر ،
يالكنز روملر ، روم محله سنده اولاح كليساسى اولماز ديه نمانعت ايدىيور ،
ايشى حكومت محليه تاعطيل ايتديرييورلر . شىمدى ولايتىدىن الشائتە دوام حقنىدە
مساعده طلب ايدىليور .

مأمور كىنج مكىتبلى نى تظمين ايتدى :

دكل برا اولاح وبر روم كليساسى ، بر جامع وبر كليسا عىنى محله دة اولابىليور
ديدى ، بز بونده هيچ بر باس كورمىيورز ، شوراي دولته اويلە يازدق .
مكىتبلى او طەدن چىقنىجە مدير افنديدن بىكلىمز بر ندا ايشىتدم . يوكسك
سسلە حايقيردى :

يازىق ايتدىك سكا ، سكا يازىق اولدى ... آه دىلىك كىرەمىد .
شىمدى بىم يوزمە باقىيور ، اوگە دوشرو ياواش ياواش باشنى صالليور
وسويە نيوردى :

المزدن نه نعمتلر چىقاردق ، نه خطالار ارتىكاب ايتدىك .

او وقت بن صوردم :

غفو ايدرسىكىز ، ظن ايدرم كە فكر كىزى اكلايه مادام ؟
استدطاي كوردىكىز ، ديدى . مجلس مبعوثان ماكدونياده كليسا مسئله سنى
حل ايتدىكى كوندنبرى ، بورادە بىم ايشىمە كساد عارض اولدى . شىمدى
اولاحلردن باشقە بزە مراجعت ايدن كىمىسە يوق . كون بىكمزدى كە ، بلغارلر ،
روملر ، بىلىم هانىكى قضادە ، هانىكى كويده بر برىنى بوغازلادقدن سوكرە نهايت
حل دعوا ايچون ، بورايە بزە ، كله سونلر . بزە مراجعت ايدىيورلردى ، يعنى
بز اوللرە لازمىدق ، يعنى بزە محتاج ايدىلر .

بوكون صورويىجە ، يارين قوجانه دة ، او بر كون دولندە منازعه چىقىدى
ديه بر كلسايى قايار ، باشقە ىردە اولجە قاپادىغىز بر كليسانى ، ايشىتە دىكەمز
كوره ، ياروملرە ، يابلغارلرە آجاردق ؛ بو صورتلە اوللر آراسندە تفرقه

و بزده وسیلهٔ مداخله ، وسیلهٔ آمریت اکسیک اولمازدی . هر حالده کلیسالر
جامعاردن فضله قاریشیدیوردق . بن بویله هر دعوا چیققدجه ، بتون قلبمله دعا
ایدر ، سوکیلی کلیسالر ، خیرلی کلیسالر ، الله سزی اکسیک ایتمین دیردم ؛
سزک قبوکرده قاووا ایتمکدن ایچکزده فساد قورمغه چوق وقت قالمیور . اکر
سزده اورتهده آریجه بر سبب اختلاف اولماسه دیکیز ، رومی بلغاردن ، بلغاری
صریدن آیرماسه دیکیز ، روم ایلیده بزم حالمز نرهیه واریردی . شیمیدی
اوزاقدن آلیق آلیق بافیورز ، چونکه آوروپایه قارشى ما کدونیا یی نائل
آسایش کوسترمک ایستدک ؛ فقط حکومته ... صالح اقا قدر عقللی برکیمسه
یوقش !.. سزک کبی مأموریت حیاته داخل اولمایانلر ، بو ماصهلر اطرافنده
دویولان آجیلری ، ذوقلری بک ایی تخمین ایده منزلر . بن یکرمی ایکی سنه در
بوراده ایضای وظیفه اییدیورم . یوشع تپه سندن ، حصارلرک اوستندن ، بوغاز
ایچنک صولرینی ، جریانلرینی ، آنا فورلرینی سیر ایدرکبی ، روم ایلی وادیلرنده
بلغارستاندن ، یونانستاندن ، صربستاندن ، دها اوزاق ، دها کوشک بر درجه ده
رومانیادن کان جریانلری ، بو جریانلرک تصادملرینی ، آنا فورلرینی نه عمیق بر
مراق ایله تماشا ایتمکده ایدم . اللرمک ایچنه کلیسالر حقنده یازلمش او یله عریضهلر
براقیرلردی که ، ایچنده کی ساخته صفوته ، اعتماد حقه ، اظهار ایدیلن حسیات
« صداقت داعیانہ » یه قارشى مستهزی ، فقط آجی بر نظرله درین درین
دوشونمه مک ممکن دکلدی . نه استدعالری یازانلر ، نه اونی قبول ایدنلر مسئله نک
اصلندن غافلیدی . هرشیدن بحث ایتدکلری حالده عشقندن بحث ایتمین محجوب
سوکیلر کبی ، اونلر بزه ، بز اونلره اصل دوشوندکلر منری سویلر ، فقط ینه
آکلاشیردق . محله لرمزک صوبی آز چشمه لرینه بکزه یین ، اوکنده هیچ بر
زمان کورولتو ، مجادله اکسیک اولمایان بو کلیسالری کندی کوزلرک زله کورسه کز
بودیدیشه لرمک معنای حقیقیسنی در حال آکلار سکیز . محاصره یه مقاومت ایده جک
قدر متین دیوارلر ، مازفال ده لیکلری کبی دار پنجره لر ، بالطه ایله قیرلماز
دایانیقلى قالین قابولر . بو صورتله روم ایلی کلیسالری ، برفساد اوجاغی ، یارینکی
اختلال ایچون حاضر لائمش بر تحصنکاه شکنده دره اورالرده کچیردیکم کونلری

دائماً براندیشه ، برنوع حزن ایله درخاطر ایدیورم . مثلاً قیش یاغورلرینک
 داغلردن سوروکلدیکی ، گوشه‌لری آشنمش قایا پارچه‌لریله دولو بردردن یاواش
 یاواش یوکسلیرسکیز . آشاغیده استیلامزه اوغرامش اووالر ، تورک بایراغئک
 اوستنده ساللانیدی ، تورک نفرینک ایچنده نوبت بکلدیکی قصبه‌لر هر طرفده
 کورونمکه باشلار . سیز یوکسلدکجه اوواده یاشانلره تحکم ایتیش تورکلردن
 اوزاقلاشیور ، برذروء استقلاله یاقلاشیورسکیز . یوکسلدکجه ساحه رؤیتکیزله
 برابر ، فکرکزده کنیشلر ، اوراده ماضی نهایته یرمش ، احتضار ایدن اوزاق
 برشی ، فقط استقبال یقیندر . یوقوشلرک صوکنده برکستانه اورمانلغئک ایچنده ،
 صولری قیش روزکارلری قدر اینجه وصوئوق ، آیک ایشینی قدر پارلاق بردرد
 وایانده ، بوحوالی یه صاحب مناستر ویا کلیسای بولورسکیز . برفرمان ایله « لابس
 لباس قطرانی وسالک دین شیطان . » اولان راهلر بتون بوچایرلره ، بواورمانه ،
 بو بی مثال تپه‌لره تکمیل صاحبدر . روم ایلیده بش آتقی عصر دنبری دوام ایدن
 تورک حکومته قارشى راهب بوراده ایراد وعظ ایدر ، خرسیتیان استقلاللی
 بوراده دوشونولور ، خلاصکار چته جیلر ، ناملیدن دومان چیقان تفککری ،
 آغزی دها صوغومامش خنچرلریله بوراده مشورت ایدرلر . قالین ، محکم
 دیوارلرده ، حضرت عیسانک ، حضرت مریمک قایا بر آل ایله نقش ایدلمش
 رسملری بواجتماعه سانکه یوکسکدن ریاست ایدر . اسارت سنه‌لری کلوب کچدکجه
 درجه درجه صولمش بویاری عادتاً اولنری مسافه زمان آرقه‌سندن باقییورلرمش
 کبی اوزاق کوستیر . خرسیتیانلغک عشقی ، بودینی سیپارک حضور شکلیسی ،
 قابلیت رؤیتی سایه‌سنده برعشق مادی کبی دائماً زنده ، دائماً فعالدر . قایویه یقین
 بریرده قایا تختهدن یابیش ، آغیر برکلیده قابلی اعانه سنیدینی دورر . کوبیلرک
 ایجیری آتدقلری اونلقلر ، بوراده دامله دامله بریکیر . قادین صاجلی ، اوزون
 جبهلی راهلردن زیاده بوپارلردن استفاده ایدنلر ، رودوب داغلرندن درامه ،
 سیروز داغلرینه ، سیروز داغلرندن بلش بالقانسه ، اولمپوسدن پندوس ،
 غراموس داغلرینه کچن ، رومچه ، بلغارجه ، صریحه یازیلی رنگارنگ اختلال
 بایراقلری کزدیرون منهجی سرکرده‌لردر .

اسویچره طوبراقلری کبی هرکوشه سنده ، نظر بونجوغی قدر مائی برکول ، ده کیز یوصونی قدر یشیل داغلر ، ومانله لرده چالقانه رق اقان بیتمز توکنمز نهرلر ، دره لر بولدیغکز بوقطعه ده ، کلیسالر ، مناسترلر ، خرستیانلغک ، اونک استقلال کونلرینک هر طرفه قونمش محفظه خاطراتی کیدر . بردقیقه ایچون ، بونلرک دیوارلری آره سنده قالمش اواعصار دیده سکوته داخل اوله رق دوشونکیز . یخیره لره آره لغندن داخل اولان ، خاطره انکیز ، محزون اسکی ضیا ایچنده اوزون زمانلردنبری بوراده یاشامش ، رها کونلرینی بکلیه بکلیه اختیارلامش ، کوزلرینی قاپامش راهب لره و دیشارده عینی انتظار ایله اتمام عمر ایتمش نسللرک روح اضطرابی اگلار سکیز . سز سلام ویردیگکز وقت ، تواضعه باشی اکن ، استغراقی ترک ایتین برصنعتکار ، کتوم بر خیالت کبی سیلنوب کچن کشیشلر ، کوزلرینک قارشیدسند سربلن او کنیش مناظرک بی نهایت حسننی اکیور ، دویبور و اونلری نه عمیق بر ارتباط و صداقتله سویورلر . وودیناده تصادفاً کوروشدیکم برباش راهب ، مناظری تقدیس ایدرکبی اللرینی آچهرق :

بن چوق کزدم . کوزلرم عالمک الک کوزلر لرینی سیر ایتدی . بورالرینی کوردکن صوکره آرتق باشقه بریده اولمک ایسته م ، دییوردی . بنی بورایه مأمور ایتدکاری وقت شکایت ایتهمش فقط ایچمدن اغلامشدم . صوکره کدم و کوردم . هیچ بریده بوراده کندن ده اصف و براق صولره تصادف ایتدم . هیچ بریده قیشین بوراده کی هوا قدر صاغلام بر هوا بوله مازسکز ، یازینده ینه امثالسز دینه جک قدر معتدل و لطیفدر . اوککزده کی شوها لیاقون وادیسی ، شوکیتارلون داغلری ، شو بوغازلردن کورولن لیدیاس اووالری ربمزه الک زیاده برکت ویردپکی طوبراقلردر .

او ، لسان مفتونیه سویلمکده دوام ایتدکجه بنده کیت کیده ده ا ای کورمه که باشلییوردم . وودینا اوج طرفدن یوز الی قدم ارتقاغنده صرب یاماجلرله یوکسلن بر یا بلانک اوستنده ایدی . جیلغین بریشیلک ایچنده دوغرو لان یدی سکز منساره سی ، اون اوج اون درت کلیسای واردی . آرقه ده کی کوللرک برلشن صولری ، کنارلری اغاجلرله اورتولو یاناقلری

تعقيب ايدوب بورايه قدر كليور ، و اوكدە يوكسك بر چاغلایان تشكىل ايدەرك ، اوچوروملك كنارندن ولوله دار ، جوشغون بر جريانه اشاغيلره دوکوليوردى . اوزاقده يکيجە كولنك سىكوت ايچنده دوران ماس ماوى اريمش ميناسى ودها اوزاقلرده ، نهايتلرده ، درين برمسافه هوايه ارقه سنده رنكى كوللەلەش ، برقوى ، سلاينك كورفى كورونيوردى . وادينك بتون اغاجلرى ، صيره صيره ديزيلن قاواقلر ، سوکودلر ، اسكى دده چنارلر ، اوکورفز طرفندن كلن يمشاق برجنوب روزكارى آلتنده خفيف برحرکتله ساللانيور ، تربيوردى . چاغلایانك كورولتوسيله دولو برقاق دقيقه سىكوتدن صوكره ، راهب بكا ، بلكه ايسته ميهرك ، الكصرىج دوشونجه ليرى افشا ايدن بر سوز سويلدى :

بوراسنى يالكنز شيمديكى كوزللكى ايچون سوميورم . زيارت ايتديككيز مملكت چوقاسكيدر . « اوبه » اطه سنك كيجيلرى « ترووا » محاربه سندن عودت ايتدكلى وقت بورايه كلوب التجا ايتمشلر ، اوزمان وودينانك اسمى نهدهس شهرى ايمش .

آه بوكشيشلر ، ايسته مکتبلر و جسمانى خواجولر اولمادىنى زمانلرده يكى كلنلره كيزلى سوزى سويله مش ، دينك حس صبر وتوكلنى يوزلرينه وطنپر - وزلكك ، آتش واحتراضنى قىليرينه يرلشديرمش آدملر ، ييقديغمز دولتلرك آره مزده قالمش ، طوپسز ، تفكسز قادين صاچلى ، مهلك نفرلرى .

صوكره بربلغار راهبى ديكله يکيز . مناستردن برىچق ساعت قدر اوتده ، ماقارووا اسمنده كوچوك برکوى واردر . طويراغى ، آياقلرىكيزك آلتده قاين قوروچام پوسكوللريله اورتولو براغاجلىق ، پاشالمرىك ، وقتيله اوراده ياپدير دقلرى ، استانبول اسلوبنده ايكى مرمر چشمه ، و بربلغار كليساسى ، بو كويك سياستنده الكزياده كوزه چاربان شيلردى . ارقهده ، اوزون نهايتسز يوقوشلرله سميه دوغرو چيقان ، مناستر يوللرينه حاكم اولان پرسترداغى يوكسليز . باشنده نه زمان يانوب نه زمان سونديكى بيلنمين شيمدى كول حالته كيرمش اسكى برکانييله بو داغ ، صوك سنه لره كلنجه يه قدر بلغار چته لرينك

الکامین برتحصنکاهییدی . کیجهلری صرتلرده یاقدقلری آتشلرله مناستر شهری اوستندن ، قارشى داغلرده کی دیگر چتهلرله صباحلره قدر قونوشورلردی . بن او هفته توتون زرعیاتی تفتیش ایچون چیقمش و آت اوستنده یوللرده بیتاب دوشمشدم .. بلغار کلیساسنک راهبی پیکه لری چوللرله اورتولو اوزون ، چییلاق براوطه ده بنی قبول ایتدی . پنجه یه یقین بریره اوطورمشدم . باشمی چه ویردیکم وقت ، روز کارده یاقارقلرینک ترسی دونه رک بیاضلانان صره قاواقلریله مناستر یوللرینی کورییوردم . کنج راهب یر دقیقه بندن مساعده آلدی . قابوسنک آنجق باصیله جق تحته لری اولان آره لقلی مردیوننده ، بر قولتوق دکنکیله ، ایاغی شیش برکویلی دوریوردی . کیتدی ، اونکله قونوشدی ، پاره ویردی ، اللریله مناستر طرفی کوستردی و یوللادی . قارشیمده اوزون سیاه لباسنک اوستنده اللرینه وضعیت آرایه رق هم قونوشیور ، هم بنی تفرس ایتدیکه چالیشیوردی . بر آره لق راهبه ، اونی بردنبره ایقاظ ایدن ، روحنی کوزلرینه کتیرن برشی سویلدم :

راهب افندی عفو ایدرسکز ، بن مناستر اطرافنده تارالارده بلغارلرک اسکی ملی البسه نی کین و سیالری اعتباریله رومه هیج بکزه مین بر جوق کویلیر کوردم .. سزنه سکز دیه صوردیغم وقت ، بکا بزرومز دیدیلر . بو فصل اولیور بکا کلانیرمیسکز ؟ کنج راهب برشی کتیره جکمش کبی آیاهه قالقدی و درحال اوطوردی . یوزینک سرعته تبدیل مال ایتدیکنی کوردم . هر حالده بکا شایان دقت برشی کوستره جکدی ، فقط واز کچدی ، سزنه قهوه سویله یه جکدم ، دها چوجوقلر دونمندی دیدی . مع مافیه ، کیم بیلیر هانکی دارلقنون ، هانکی مکتب عالیدن مأذون اولان مخاطبم ، سهؤالمی جوابسز برافندی :

دکل اونلره ، برده شهرده کی اولاحلره سزنه سکز دیه صوروکز ، اونلرده طبقی ده مین سویلایککز بلغارلر کبی بزرومز دیه جکمر دیدی . کوزلری نامامول بر زندگی ایله اویانیق دوردینی حالده ، سسنده ، طورنده بر ادای سکون ، حکیمانه بر صبر وقناعت فرق ایتدیکم بو کنج آدم ، آ کلامقده دوام ایتدی :

یوز سنه اول تا طونه بویارینه قدر بتون بالقانلرده روملردن باشقه کیسه وارمیدی ؟ پانجیلر تورکیده باشقه خرستیان ملتلر اوله ییله جگنی بسبتون اونوتمشلردی . ذاتاً دولتمزك اوروپاده کی ولایتلرینه روم ایلی اسمنی ویرمش اولسی ، وقتيله اونكده بالقانلرده باشقه ملت فرق ایتدیکنی کوسترمنی ؟ بوفکری اک بیوک برصداقتله طاشیان وهرکی ، خصوصيله بالقان ملتلرینی اوکا اینانیرمق ایسته یین روم بطریقخانه سیدی . الآن ، بلغارلر ، صربلر ، باخوس اولاحلر آره سنده بزرومن دیه کزن ، چوق شاشقینلره تصادف ایدرسکز . سزاو کوییلرله روجه سویله یکز ، اکلمازلر . روجه اوله رق بتون بیلدکلری ، یا ایکی یا اوچ کله در . فقط اصرار ایدر ، عناد ایدر ، بزرومن دیرلر . آرتق بوحاللر یاواش یاواش ده کیشیور ، روملرک دون ایستدکلری و بوکون بولدقلری آره سنده ، نه عظیم برفرق وار . اسکی شرق ایمپراطورلغنی تأسیس ایده جکلردی : طونه قییلرندن آق ده کیز ساحلرینه قدر اینن ، آناتولی ایچرلرینه قدر یاییلان ساحه داخلنده نه قدر اورتودوقس ملتلر وارسه هپسی برلشه جک ، آتسه بویوک روم ایمپراطورلغنیک پایتخت صناعی ، استانبول پایتخت سیاست ، قدس شریف پایتخت دین اوله جقدی . بوخیال ، بطریقخانه ک کوزی اوکنده ، یزانسک اسکی سربلری کبی پارچه پارچه ییقلدی ، خراب اولدی . رومانیآ ایرلدی ، کندی باشنه برحکومت تشکیل ایتدی . صربستان ، اوده آیرلدی . صوکره بلغارستان آیری برحکومت ، حتی آیری بر کلیسا تأسیس ایتدی . شیمدی اک صوک اولمق اوزره ، روم کلیسانسک اک صادق مشتریلری اولان اولاحلر ، اولرده بر وجدان ملی بسلمکه و آیرلغه باشلیورلر . بز ایستیورزکه بلغارلر ، بلغار قالسین . روملر ایستیورکه بلغارلر ، صربلر ، آرناوودلر ، اولاحلر تکمیل روم اولسون . بز کندی لسانمزده عبادت ایتک ، آیینلرمزی کندی راهبلمزله یایمق ایستهدک ، اولر ، مطلق جناب حقه روجه سویلیه جکسکز و آره کزده بز توسط ایده جکز دیدیلر .

بورایه کلیرکن ، شیمدی موسمی اولدینی ایچون ، کیرازلریله قیب قیرمزی دوران پروژنیک کوینی کورممشسکزدر ، اوراده بزم برکلیسامز ، بر مکتبمز ، روملرکده برکلیساسی برمکتبی وار ، سزبواکی مکتبی ، بو ایکی کلیسائی یان یانه

کورسه کز ، قاپولری ، بربری سوون آغیزلر ، پنجره لری ، بربرینه کین و غضبه باقان کوزلر ظن ایدرسکز. و هر طرفه بویه... بونک ایچون داغلرده ، چقتلکلرده ، ده کیرمنلرده ، حتی شهرلرک اورته سنده ، حتی کلیسا قاپولرنده روملر بزه دشمنلک ایدیورلر ...

کنج راهبک سویلکاری دکل: اصل کتم ایتدکلری حالا بی دوشوندر . مباحثه مزک صوکنه دوشرو ، طاباقسز کنیش برفجانله بزه تازه برقهوه اکرام ایتدیلر. دیشاری چیقدیغ وقت مملکت بکا یابانچی برکوزله باقیوردی . هربری باشقه بر دعوا کودن جتهلر کلیسالر و مکتبلرله مملکتک معنوی قسیمی بزدن آریلوب کیدیوردی . صوکره هر طرفه اراضی بی اسلام بکلرینک الندن صاتون آلیور ، بزی طوبراقدن ده اوزاقلاشدیریورلردی .

آرده کلیسا ، یعنی اسان یعنی ملیت مجادلاتنه اکصوک داخل اولان زواللی اولاحلردر . اختیارلریله قونوشسه کز ، کوررسکز که اونلر نرمدن کلوب نریمه کیتدکلرینی بک ای بیلمیورلر . اصلارینی دوشوندکلری وقت ، انجق اوزاقدن اوزاغه ، رؤیاده کورولمش درین ، شهلی ، قاریشیق برشی کبی ، اختیار نینه لردن ، دده لردن ، روما اسمنده بر شهر ایشتمکلرینی درخاطر ایدیورلر . غالباً وقتیلله اورادن قالقوب بورالر ککشلر . آرمدن چوق زمانلر کچمش ، اومملکت نرمدن اونوتکشلر . شیمدی وارمی یوقی بیلمیورلر . شمالدن جنوبه قدر یشیللرک بتون آتایله بویانمش فیاض اورمانلریله هوانک ایچنده دالغه لایوب کیدن بندن سلسله سنده ، تسالیانک ، ارناوودلغک ، بتون یوکسک داغلرنده ، ابتدائی کوزلرله وحشی طبیعتی سیر ایدن ، روزگارلره آچیق پولاد کوسلریله سورولرینی کودن بو آلتون یورکلی ، بو اینانلییه جق درجه ده جسور آدملر ، اوزون بر مدت روملرک اغفالنه اوغرامش ، اونلرک مکتبلرینه ، کلیسالرینه پاره لری ، اختلالرینه قهرمانلرینی ویرمش ، کندی بندکلرینی دیکر یابانچی ، بسبتون آیری بر قومک دعوای ملیتی اورته سنده ترک وفدا ایتمشلردی . فقط شیمدی بکی یتیشلرله کوروشکیز ، مثلا ده مین بورادن چیقان مکتبلییه ما کدونیساده اولاح مسئله سی نه حالده در دیه سوروکیز . باقکیز سزه نلر آکلاتیر : داغلرک بوکوملرنده غائب اولمش

اك كوچوك كويلردن اك بيوك مركزلره قدر هر كوشهده ، هرده ليكنده نه قدر اولاح واردد ، سزه برر برر تفصيل ايده جك ، يابليش ، يابليق اوزره ، ايلرده ياييله جق مکتبلىرى ، كاپسالىرى آرى آرى تعداد ايده جك . بيوك اختلالك روزكارى ، اوروپاده المزده قالان اك صوك طوپراقلمده اوضرادى . شيعمدى اوراده كي انسان اورمانك هر دالندن باشقه برسس ، برصدای احتراض ، برصدای شكوا جيقيور .

روم ايلیده ياشايان كويليلار ، پلهونا اطرافنده روسلره يارديم ايدن رومانيايلارك كيم اولديغنى مراق ايتدكلىرى كوندن برى ، اولاحلر بالقانلارك اوست طرفنده كنديلرينك دين وقان قرده شلريله مسكون بر مملكت اولديغنى اوكرنديلر . براولاح اعداديسنده كوروشديكم اون سكيز ياشنده ، جوجوق دينه جك قدر كننج برخواجه :

بزم اغاجزه دولاشان كوتوروم صارماشينى ييلان دوغرار كچي پارچه پارچه كسوب آتەجفز ، دييوردي . بزم اك بيوك دشمنز اوستمزه آتش وده مبرله دولوچتەلرينى صالديران ، آدمەلر يىمزي بوغازلايه رق ، يقيم و فقير قالان جوجوقلر يىمزي كندى مکتبلىرينه آلەرق روملاشديران يونانستان دكل ، النده كي اسكى يونان اينجىيله لسانمزه تسلط ايدن روم پاپاسلرى ، روم پاتريقرخانه سيدر ...

كور ييورسكيز كه بونلرده احتراض مى ايله قيورانيور . يانيورلر . وقومشو ملتلك تالقيناتى ، قان وباروت دومانى قوقان مساعيسى كوندن كونه دهاحاد برشكه كيريور . يالكيز بزم اومده قوچانده ، رضى مديرلكسندە بولنديغم زمان طوتديغم خدمتچي زوويچە ، برهفتهده اوچ دفعه تبديل مليت ايتدى . برجمه كوني اومه اولاح اوله رق كلدى ، صالى آقشامى يمكنده صوردم ، روم اولديغنى سويلدى . كلیدساده سنك باباك رومدى ديمشله ، شاهدر جيقمش ، يمشار ايتمشله ، جېنى خشنود ايتمشله ، آرق روم اولدى . ابكى كون سوكره اوچ ساعت قدر اذن آلدی ، بريره كيتدى . يوزى قيب قيرمزي اوه دوندى . آكلادم كه اهميتلى برشى كجدى ، سن نهك ديه صوردم ، آرق بن بلغارم دیدى . پنجيشنبه كونی ساعت سكيز بچقده بلغار اولمشدى . آنه سنك بلغار اولديغنى اثبات ايتمشله ، محله سندن آدمەلر

گلش، مجلس قورولش و چو جوغنی بجاناً بلغار مکتبته قبول ایتیشلر، دها بیلیم نه یاییشلر، اوده بلغار اولش و بلغار کلیسا سندن باشقه بر کلیسایه کیتیمیه جکینه انجیل شریف اوزرینه یمین ایتیش...

کلیسالر ایشته بویله؛ عجبا بزم جامعلر نه یاییورلردی؟

بر کون مناستر اطرافنده کی چفتد بکلرده، بلغار یاریجیلر، هپ بردن مناستردن، طویله ویریلن بر اشارت اوزرینه اصحاب اراضی یی، یعنی بزم بکلری کسیدلر. مناستردن ویریلن بر طوپ اشارتیه دیدم؛ بو کا دقت ایدیگز، چتهلر بلغار کویلیاره تنیه ایتیشلر، آرتق تورک حکومتی بورادن دفع اولیور؛ یارین بزم مناستری ضبط ایده جکز، وشهره کیروب قیشله لری، حکومت قوناغنی اشغال ایدر ایتمز بر طوپ آتیه جغز، سزده اووقت بکلری کسر سکز؛ اراضی، سزک اولور. ایرتسی کون چتهلر کیدر، شهره الیقین بر صمانلغی طوتوشد بر لر و حکومت علی الاصول یانغین وار دیه طوپ آتار، کویلیلر هجوم ایدر، بکلری کسر لر. وقعه نك اهمیتتی دوش-ونك. بز ایچمزدن قان اغلیورز: اوکونده دراخور بوینده کی جامعده وعظ وار، کیم بیلیر، دیدم، خواجه افندی بودا سوز وقعه حقیقه اهالی یه نه سویلیه جک. جامعه بنده کیتدم. هر کس باشی دیزلرینه قدر اکمش، حرکتسز، سسز دیکلیور. یاواش یاواش آرایه سوقولدم و دیز چوکدم. واعظ افندی، خلقه اکلایور:

اوطه نك اورتیه سنده درت آیاخی براسکمله، اسکمله نك اوستنده برینیشلک چوخه! آلاک قره بتک عصاسنی، چالاک یووارلا خاره.. چالاک یووارلا خاره!.. نا آآ.. — یومروغنی کوستره رک — آلیرمیسک جنتی؟

خواجه بیلارنك کناهندن بحث ایدیور. تحمل ایده مدم، دیشاری چیقدم.. هم دره بوی کیدیور، هم ده کندی کندی سویله نیوردم..

زواللی مملکت، بیچاره مملکت.... حس ایدیورم که بو دیار آرتق بزم یابانجی ایدی. نه اولور، بزم مشیختده بطریقخانه لک، ا کسارخ خانه نك خرسه تیانلر ایچون یایدیغنی اسلاملر ایچون یاپسه یدی... اونده برینی، یوزده برینی یاپسه یدی.... هله نه اولوردی، حکومت بزم سوزمی دیکلمسه، کلیسا

اختلافی ، بویوک نعمتی التدن چیقارماسهیدی

مدیر افندی بکا دوندی و رقت و شفقتله سوردی :

اوغلم شیمدی اکلانه بیلدیمی ، عرض ایده بیلدیمی ؟

اوت دیدم ، هپسینی اکلادم ، یالکیز ایلك سؤالنه سبب اولان نقطه حالا دوریور ، آه ده لیک کیره مید ، دیه بردنبره حایقیرمش ، بنی ده شایرتمشدیکیز ، حتی بر آزده ، غالباً بوش بولندیغیم ایچون ، قورقدیم ، ایشته اونی اکلادم .

مدیر افندی ، ده لیک کیره مید ، ی بیلمدیکمه بمنون اولدی ، عادتاً سویندی ،

حقیقی بر خط ایله کوله رک ، دورگیز سیزه ایکی کله ایله اکلانه یم دیدی :

صالح افا اسمندم بر آدم ، دام اقطاریر ، او یله بکچیرمش . اپی بر باره قازانیر ، آرتق کوینه کیتمه که قرار ویرر . اوغلنی یانته چاغیرر دیرکه : اوغلم بن کویه کیدیورم ، سن بنم صنعتمه دوام ایت ، مشتریلره سویلدم . الله راضی اولسون اپی آدملردن ، لازم اولدجه سنی چاغیره جقار . او ، قالفار کیدر . آره دن بر قاج آئی بکچر ، برده نه کورسون ، اوغلی جیقشمش کلییور . صالح افا سورار ، اوغلان بوراده ایشک نه ، سن نه یه کلدک ؟ جوجوق دیرکه : باهاجیم ، فی الواقع ، سندن سوکرا بنی بر قاج دفعه چاغیر دیلر . هانکی اودن ایسته دیلر سه کیتدم ، دامه جیقدم ، آقان ده لیک کیره میدی بولدم ، اونی بره آتدم ، یرینه صاغلانم کیره مید قویدم . محله ده آرتق هیچ بر او آقاز اولدی . بن ده نه یاپه یم ، قالفدم سکا کلدیم ، صالح افا جوجوغه حایقیرر ، آه ابدال اوغلان ، آه ابدال اوغلان ، بن یکریمی ایکی سه ده لیک کیره مدی ، بر کوشه دن او بر کوشه یه دولاشدیرمقله بکچندم . او کوشه اولدی اما شیمدی بو کوشه بوزولدی دیه بنی تکرار چاغیرر لر ، بن ینه ده لیک کیره میدک یرینی ده کیشدیردم . هیچ ده لیک کیره مید آتیلیرمی ؟ ایشته حکومتک انده کلیسا مسئله سی صالح اغانک ده لیک کیره میدی کیدی ، جوجوقلر او کیره میدی آتوب یرینه صاغلانمی قویدیلر ، ایشی تمیزلدیلر . آرتق روم ایلی طامی ده آقاز اولدی ، فقط غالباً او محله ده آرتق بزه ایش قالمادی ، اکک قالمادی